Kommunestyret PS - 079/24 VEDTAK: Økonomi - Forslag fra Høyre, FrP, SP, INP 1

1. Kommunestyret vedtar Budsjett 2025 og økonomiplan 2025 – 2028 med de mål, rammer og tiltak som fremkommer for det enkelte rammeområdet. Økonomiplanens første år utgjør kommunens årsbudsjett for 2025.

2. Kommunestyret viderefører nye handlingsregler for 2025 - for økonomiplanperioden 2025-2028.

3. Driftsbudsjettet vedtas i henhold til «bevilgningsoversikt drift» §5-4 første og andre ledd.

4. Investeringsbudsjettet vedtas i henhold til «bevilgningsoversikt investering» §5-5 første og andre ledd.

5. Lånerammen for investeringer settes for 2025 til 150,959200 MNOK. I tillegg tas det opp 30 MNOK i startlån hos Husbanken - til videre utlån, jfr. punkt 19. Låneopptak for investeringer i varige driftsmidler for resten av økonomiplanperioden settes til 279,087500 MNOK i 2026, 25,525 MNOK i 2027 og 7,240 MNOK i 2028.

6. Inntekt og formueskatt settes til maksimal sats i henhold til Stortingets vedtak.

7. I medhold til lov om eigedomsskatt til kommunane (eigedomsskattelova) §§ 2 og 3 skal følgende utskrivningsalternativ benyttes for skatteåret 2025:

Eiendomsskattesatsen utskrives med 4 ‰ for bolig- og fritidseiendom og 7 ‰ for alle andre eiendommer i henhold til eiendomsskattelovens § 2 og 3. Bunnfradrag for godkjente bolig og fritidseiendommer settes til kr. 0.

a. Eiendomsskatt skrives ut i henhold til vedtatte eiendomsskattevedtekter.

b. Eiendomsskatt forfaller til betaling med samme terminer som øvrige kommunale avgifter. c. Etter eiendomsskatteloven § 7a skal det innvilges fritak for eiendomsskatt for så vidt gjelder private barnehager og skoler, som ikke driver på kommersielt grunnlag. Videre kan eiendommer som eies av stiftelser eller organisasjoner, som ivaretar kommunens gavn eller tarv og som ikke driver på kommersielt grunnlag, herunder bygdehus og idrettsanlegg som er åpne for alle, av kommunestyret innvilges fritak for eiendomsskatt.

d. For skatteåret 2025 skal det gis fritak for eiendom iht. eiendomsskatteloven § 7 bokstav a) for Kulturfabrikken Eiendom AS – gnr. 15 bnr. 31 seksjon 1, 6 og 7.

e. For 2025 gjennomføres en kontormessig oppjustering av gjeldende takster, (i henhold til Eiendomsskattelovens § 8A-4) med 10 %.

8. Budsjett 2025 for Kulturfabrikken Sortland KF vedtas med en overføring fra kommunen på 26,06 MNOK.

9. Nye gebyr- og betalingssatser for pleie og omsorg i 2025 vedtas i henhold til vedlagt tabell i saken jfr. vedlegg 2. 10. Priser på kommunale tjenester som endres fra 01.01.25 jfr. også vedlegg 1:

1. Vann, abonnementsgebyr: kr. 1.481,- + mva. (- 22,6%)
2. Vann, forbruksgebyr: kr. 16,65 + mva. (+ 34%)
3. Avløp, abonnementsgebyr: kr. 1.265,- + mva. (- 16,2%)
4. Avløp, forbruksgebyr: kr. 14,47 + mva. (+ 44%)
5. Feieavgift: kr. 770,- + mva. (- 0,8%)
6. Ikke regulerte betalingssatser for tekniske tjenester er framlagt i egen sak.
7. e. Gebyr for etablererprøve fastsettes til maksbeløp.

11. Gebyrregulativ for husholdningsrenovasjon og slam vedtas i tråd med vedlegg 3. fra Reno-Vest IKS.

12. Kommunestyret vedtar for 2025 et tilskudd på 7,943 MNOK til Den Norske kirke v/Sortland kirkekontor inkl. kommunal tjenesteyting.

13. Kommunestyret vedtar for 2025 et tilskudd på 1,15 MNOK til Vesterålsrådet

14. Kommunestyret vedtar for 2025 et tilskudd på 0,573 MNOK til RKK. 15. Kommunestyret vedtar for 2025 et tilskudd på 4 MNOK til PPD.

16. Kommunedirektøren gis fullmakt til å foreta nødvendige budsjettekniske tilpasninger og pensjonsjusteringer. 17. Kommunestyret gir kommunedirektøren fullmakt til å fordele budsjett på ansvars- og artsnivå innenfor rammene.

18. Enkeltvedtak som fattes i løpet av 2025 som medfører budsjettmessige konsekvenser for 2025- 2028 skal også inneholde et oppdatert handlingsprogram med saldering for hele økonomiplanperioden.

19. Sortland kommune vedtar økt bosetting av 100 flyktninger i 2025, det bosettes ingen enslige mindreårige under 15 år.

20. Lånerammen på startlånsmidler fra Husbanken settes til 30 MNOK for 2025.

21. Med bakgrunn i demografiske og økonomiske utfordringer bes kommunedirektøren utrede organisasjon og tjenesteproduksjonsstruktur. Dette forelegges politisk behandling i løpet av 2025.

22. Kommunedirektøren gis fullmakt til å oppta en løpende trekkrettighet (kassekreditt) på inntil 70 MNOK fra 1. januar 2025

DEL I

Budsjett- og økonomiplanen 2025 -2028

ØKONOMISKE FORSLAG
Kommunedirektøren har sitt forslag til budsjett for 2025 foreslått følgende kutt/reversering av tiltak som ble vedtatt av Høyre/Frp for budsjettet for 2024:

DRIFT	
1 Avtale med Visit Vesterålen	700 000,-
2 Sommer SFO	150 000.-
3 Åpent basseng om sommeren	150 000,-
4 Tilskudd for oppgradering bygdehus	400 000,-
5 Samarbeidsavtale Gerdas Hus/Campus Sortland	200 000,-
6 Dirigent til demenskoret	70 000,-
7 Åpen hall	100 000,-
8 Samarbeidsavtale Sortland Byforening	250 000,-
9 Tilskudd kontorarbeidsplasser/pendling	250 000,-
10 Tilskudd nærmiljøanlegg	70 000,-
11 Minstefradrag eiendomsskatt	3 900 000,-
12 Prosjekt styrke frivilligheten	1 000 000,-
SUM	**7 240 000,-**

FINANSIERING 1 Ekstrabevilgning staten 8 651 000,-

Det er kommet kr 8 651 000 i ekstrabevilgninger til Sortland Kommune over statsbudsjettet. Disse midlene var det ikke tatt høyde for i budsjettforslaget som kommunedirektøren har lagt fram. Det foreslås derfor at de 12 tiltakene overfor som ble vedtatt i 2024 videreføres også for 2025 ved bruk av disse ekstra midlene.

Samarbeid, spleis og gjøre ting ILAG, skaper mest mulig tilbake for hver offentlig krone som brukes.

Avtalene med Visit Vesterålen AS, Gerdas Hus AS og Sortland Byforening AS videreføres i 2025. Selskapene er ideelle aksjeselskaper som kommunen gjør avtale med for at de skal være med å realisere overordnede mål for utviklingen av et bærekraftig reiseliv, kulturliv, høyere utdannings arena og byutvikling I Sortland. Avtalene legges frem for politisk behandling i formannskapet.

Tilskudd oppgradering bygdehus, åpen hall, kontorarbeidsplasser for pendling, og frivillighetsmidler er alle tiltak som er ment å utløse mer frivillighet, aktivitet og vekst i Sortland. Prosjekt kontorarbeidsplasser pendling regnes å være et

samfunnsutviklingsprosjekt, og legges det frem drøftingssak om dette så snart som mulig.

Frivillighetsprosjekt
Det settes av kr. 1 000 000 til frivillighetsprosjekt. Dette er midler som skal brukes til ILAG/SPLEIS- prosjekter. Det kan være uteområder på skole/barnehage, fritidsklubber etc., lekeplasser andre offentlige arealer (Bystranda for eksempel) der private/frivillige legger inn egeninnsats og dugnad og der kommunen kan betale inntil 50 % og maks kr. 100 000 av et prosjekt. Egeninnsats hos frivillige regnes som del av finansiering. Målet er å gjøre Sortland mere attraktivt.

Utredning Helsehus forutsettes videre gjennomført innenfor rammen for Helse/Omsorg.

Asfaltering av kommunale veier
Med bakgrunn i utredningen som er foretatt i rapport Kommunalteknisk rapport- Tilstandsanalyse vei, 2021, benyttes midlene avsatt i kommunens veifond på inntil kr. 5 000 000 gjennom kommunestyresak 016/19 til å gjennomføre asfaltering av veier etter planen. Følgende skolevei gis prioritering i 2025: Åsveien fra Kirkåsveien til Sagaveien (250m).

INNSPILL ADMINISTRATIVT:

Er vedtaket slik å forstå at det av kommunens veifond på 5 MNOK, så skal 2 MNOK avsettes til spleiselag, eller er vedtaket 7 MNOK?

Liste over veier som skulle asfalteres i 2023-2024:

Åsveien er ikke på listen grunnet svært dårlig infrastruktur på vann og avløp (VA) som bør oppgraderes før asfaltering. Det har vært diskutert fresing av strekningen for å få en tilfredsstillende kjørebane her før oppgradering av VA er klart.
Da freses gammel asfalt ned i bærelag for å gi en bedre veikvalitet som lar seg drifte.
Listen under har ikke fått numerisk prioritet da denne ikke er klar. Listen er satt opp med akkumulerte tall helt til høyre .

Gangvei Vesterveien, bredde 2,5 m og lengde 630 m					Kg/m2
Beskrivelse	**Enhet**	**Antall**	**Enhetspris**	**Sum**	
Justering av kummer	Stk	-	3 000	-	
Rengjøring	RS	1	6 000	6 000	
Liming/klebing	M2	1 575		-	
Oppretterlag/bindelag 45 mm	Tonn	172	1 900	326 183	109
Slitelag 30 mm	Tonn	115	1 900	218 453	73
Slitelag 35 mm	Tonn		1 900	-	85
Planfresing	M2	1 575	400	630 000	

Deponering av freste masser	Tonn l/m			-	
Kantlegging	M2	500	70	35 000	
			SUM TOTALT	1 215 635	**1 215 635**

Fergemannsveien (Strand), bredde 3,0 og lengde 155 KV1425 K S1D1					Kg/m2
Beskrivelse	**Enhet**	**Antall**	**Enhetspris**	**Sum**	
Justering av kummer	Stk	4	3 000	12 000	
Rengjøring	RS	1	6 000	6 000	
Liming/klebing	M2	465		-	
Oppretterlag/bindelag 45 mm	Tonn	51	1 900	96 311	109
Slitelag 30 mm	Tonn	34	1 900	64 505	73
Slitelag 35 mm	Tonn		1 900	-	85
Planfresing	M2			-	
Deponering av freste masser	Tonn l/m			-	
Kantlegging	M2	310	70	21 700	
			SUM TOTALT	200 516	**1 416 151**

Lille Åsveien, bredde 3,5 m og lengde 90 m EKV2900 K S1D1					Kg/m2
Beskrivelse	**Enhet**	**Antall**	**Enhetspris**	**Sum**	
Justering av kummer	Stk	1	3 000	3 000	
Rengjøring	RS	1	6 000	6 000	
Liming/klebing	M2	315		-	
Oppretterlag/bindelag 45 mm	Tonn	34	1 900	65 246	109
Slitelag 30 mm	Tonn	23	1 900	43 700	73
Slitelag 35 mm	Tonn		1 900	-	85
Planfresing	M2			-	
Deponering av freste masser	Tonn l/m			-	
Kantlegging	M2	180	70	12 600	
			SUM TOTALT	130 546	**1 546 697**

Snorres vei 31 - 37, bredde 4,0 m og lengde 115 m KV5200 K S3D1					Kg/m2
Beskrivelse	**Enhet**	**Antall**	**Enhetspris**	**Sum**	
Justering av kummer	Stk	1	3 000	3 000	
Rengjøring	RS	1	6 000	6 000	
Liming/klebing	M2	460		-	
Oppretterlag/bindelag 45 mm	Tonn	50	1 900	95 266	109
Slitelag 30 mm	Tonn	34	1 900	63 802	73

Slitelag 35 mm	Tonn		1 900	-		85
Planfresing	M2			-		
Deponering av freste masser	Tonn l/m			-		
Kantlegging	M	230	70	16 100		
			SUM TOTALT	184 168		**1 730 865**

Strandheiveien, bredde 5,5 m og lengde 80 m KV5550 K S1D1					Kg/m2	
Beskrivelse	**Enhet**	**Antall**	**Enhetspris**	**Sum**		
Justering av kummer	Stk	7	3 000	21 000		
Rengjøring	RS	1	6 000	6 000		
Liming/klebing	M2	440		-		
Oppretterlag/bindelag 45 mm	Tonn		1 900	-		
Slitelag 30 mm	Tonn	32	1 900	61 028		73
Slitelag 35 mm	Tonn		1 900	-		85
Planfresing	M2	440	400	176 000		
Deponering av freste masser	Tonn l/m		220	-		
Kantlegging	M		70	-		
			SUM TOTALT	264 028		**1 994 893**

Fjellveien (Strand), bredde 6,5 m og lengde 390 m KV1435 K S1D1					Kg/m2	
Beskrivelse	**Enhet**	**Antall**	**Enhetspris**	**Sum**		
Justering av kummer	Stk	15	3 000	45 000		
Rengjøring	RS	1	6 000	6 000		
Liming/klebing	M2	2 535		-		
Oppretterlag/bindelag 45 mm	Tonn		1 900	-		109
Slitelag 30 mm	Tonn	186	1 900	352 545		73
Slitelag 35 mm	Tonn		1 900	-		85
Planfresing	M2	2 535	400	1 014 000		
Deponering av freste masser	Tonn l/m		220	-		
Kantlegging	M		70	-		
			SUM TOTALT	1 417 545		**3 148 410**

Leirbogveien, bredde 4,50 m og lengde 410 KV4605 K S1D1					Kg/m2
Beskrivelse	**Enhet**	**Antall**	**Enhetspris**	**Sum**	
Justering av kummer	Stk	1	3 000	3 000	
Rengjøring	RS	1	6 000	6 000	
Liming/klebing	M2	1 845		-	

Oppretterlag/bindelag 45 mm	Tonn	201	1 900	382 109	109
Slitelag 30 mm	Tonn	135	1 900	255 911	73
Slitelag 35 mm	Tonn		1 900	-	85
Planfresing	M2			-	
Deponering av freste masser	Tonn l/m			-	
Kantlegging	M2	820	70	57 400	
			SUM TOTALT	704 420	**3 852 830**

Øvre Ånstad vei, bredde 3,5 m og lengde 300 m KV6820 K S1D1					Kg/m2
Beskrivelse	**Enhet**	**Antall**	**Enhetspris**	**Sum**	
Justering av kummer	Stk	-	3 000	-	
Rengjøring	RS	-	6 000	-	
Liming/klebing	M2			-	
Oppgrusing med fresemasser	Tonn	104	1 900	197 600	109
Slitelag 30 mm	Tonn		1 900	-	73
Slitelag 35 mm	Tonn		1 900	-	85
Planfresing	M2			-	
Deponering av freste masser	Tonn l/m			-	
Kantlegging	M		70	-	
			SUM TOTALT	197 600	**4 050 430**

Langbakkveien, bredde 4,2 m og lengde 160 m KV2730 K S1D1					Kg/m2
Beskrivelse	**Enhet**	**Antall**	**Enhetspris**	**Sum**	
Justering av kummer	Stk		3 000	-	
Rengjøring	RS	1	6 000	6 000	
Liming/klebing	M2	672		-	
Oppretterlag/bindelag 45 mm	Tonn	73	1 900	139 175	109
Slitelag 30 mm	Tonn	49	1 900	93 214	73
Slitelag 35 mm	Tonn		1 900	-	85
Planfresing	M2	672	400	268 800	
Deponering av freste masser	Tonn l/m		220	-	
Kantlegging	M	320	70	22 400	
			SUM TOTALT	529 589	**4 580 019**

Hagen, bredde 3 m og lengde 185 m KV6820 K S1D1					Kg/m2
Beskrivelse	**Enhet**	**Antall**	**Enhetspris**	**Sum**	
Justering av kummer	Stk	-	3 000	-	

Rengjøring	RS	1	6 000	6 000	
Liming/klebing	M2	555	7	3 885	
Oppretterlag/bindelag 45 mm	Tonn	61	1 900	114 950	109
Slitelag 30 mm	Tonn	41	1 900	76 988	73
Slitelag 35 mm	Tonn		1 900	-	85
Planfresing	M2			-	
Deponering av freste masser	Tonn l/m			-	
Kantlegging	M	370	70	25 900	
			SUM TOTALT	227 723	**4 807 742**
Åsveien, bredde 4 m og lengde 380 m KV6900 K S1D1					Kg/m2
Beskrivelse	**Enhet**	**Antall**	**Enhetspris**	**Sum**	
Justering av kummer	Stk	6	3 000	18 000	
Rengjøring	RS	1	6 000	6 000	
Liming/klebing	M2	1 520	7	10 640	
Oppretterlag/bindelag 45 mm	Tonn	166	1 900	314 792	109
Slitelag 30 mm	Tonn		1 900	-	73
Slitelag 35 mm	Tonn	129	1 900	245 480	85
Planfresing	M2	1 520	400	608 000	
Deponering av freste masser	Tonn l/m			-	
Kantlegging	M	760	70	53 200	
			SUM TOTALT	1 256 112	**6 063 854**

Kr. 2 000 000 av veifondet settes av til SPLEISELAG vei

Private veiere kan søke om støtte på inntil 50 prosent og maksimalt kr. 250 000 på prosjekter for oppgradering av vei. Midlene lyses ut i vinter og realiseres våren/sommeren 2025.
Det undersøkes med Nordland Fylkeskommune om kommunen har anledning til å forskuttere gatelys på Reinsnes. Det legges frem sak med tilbakerapportering om dette.

INNSPILL ADMINISTRATIVT:

Det er påbegynt sak, og denne vil ta innover seg føringene som er vedtatt ovenfor.

Saken vil logisk inkludere forslag til kriterier kommunen skal sette for videre drift av kommunale veier med svært lav ÅDT.

Sentralt i saken vil være hvilke kriterier som skal legges til grunn for søknader. Saksutredningen vil svare ut disse.

Effekt av Interkommunalt samarbeid
Sortland kommunestyre vedtar å igangsette et regionalt samarbeidsprosjekt «Samdrift Vesterålen». Basert på likelydende vedtak i Vesterålskommunene eies prosjektet av Vesterålen Interkommunale råd og styret er styringsgruppe. Den administrative oppfølgningen av prosjektet skjer gjennom kommunedirektørene / kommunedirektørforum og /eller «i lag tjenestesamarbeid». Prosjektets formål er å identifisere driftsoppgaver som gir en økonomisk driftsmessig gevinst gjennom å løse de i felleskap.

Prosjektet rapporterer tilbake til det enkelte kommunestyre innen utgangen av 30.06.25 med konkrete forslag til mulige tiltak/prosjekt. I arbeidet skal det legges til grunn en økonomisk gevinst for hver kommune på minimum pr. år :

År 2025 500.000
År 2026 1.000.000
År 2027 1.000.000
År 2028 1 000 000

INNSPILL ADMINISTRATIVT:

Det vil bli tatt initiativ overfor Vesterålsrådet med intensjon om regional forankring av vedtaket. Med forutsetning om likelydende vedtak i øvrige kommuner og tilslutning til prosjektforslaget.

Det er naturlig å la prosjektet inngå i porteføljen av prosjekt innenfor ILAG Tjenestesamarbeid.

Gebyrer for vann, avløp og feiing

25.april 2024 vedtok Formannskapet at det skulle fremlegges sak om revisjon av vedtatte Forskrift om vann- og avløpsgebyr som trådte i kraft 01.01.2024 samt vurdering av kommunestyrets vedtatte gebyrer for vann og avløpsavgifter for 2024.
En slik sak er fortsatt ikke blitt fremlagt.

INNSPILL ADMINISTRATIVT:

Administrasjonen vil følge opp tidligere vedtak, og sikre at revisjonen av forskriften finner sted så snart som mulig i 2025 i egen sak.

Selvkost vil bli nærmere belyst i slik sak, samt at gebyrtematikken innenfor både vann, avløp og feiing blir omtalt. Adressering av eventuelle ekstrakostnader kommunen måtte ha ved produksjon av en tjeneste, samt anvendelse av overskudd, vil utredes.

Gjeldende forskrift om vann og avløpsgebyrer er utarbeidet i samarbeid med Momentum by Visma. Forskriften er som sådan en moderne og oppdatert forskrift, og i tråd med gjeldende regelverk.

I kommunedirektørens forslag til Økonomiplan for 2024-2027 som ble vedtatt i Kommunestyret 15.12.2023 stod det følgende: Fra 2023 til 2024 foreslås en samlet gebyrreduksjon på rundt -6,9 %. I sist mottatt prognose for totale gebyrinntekter er det følgende tall: 14,8 MNOK i 2023 og 21,5 MNOK i 2024, noe som er en økning på ca. 45 %.

På side 22 i kommunedirektørens forslag til økonomiplan for 2025-2028 vises det at for en husholdning med forbruk på 120 kubikkmeter vann var totale gebyrer i 2023 kr. 5.788, - mens det i 2024 er kr. 8.427, noe som er en økning 45,6 %

Det ble forespeilet gebyrreduksjon på 6,9 % som ble til en gebyrøkning på 45,6 % fra 2023 til 2024.

I kommunedirektørens forslag til økonomiplan for 2025-2028 foreslås det en samlet økning i gebyrene på vann, avløp og feiing på 5,3 % fra 2024 til 2025. Dette står også i motstrid til det som ble lagt frem for ett år siden.

INNSPILL ADMINISTRATIVT:

I og med at det fra 01.01.2024 ble foretatt en total omlegging av prinsippene for beregning av vann og avløpsgebyrer (alle abonnenter skal betale et fast gebyr som er likt for alle, samt et variabelt gebyr ut fra forbruk eller størrelse på bolig), ble det ikke mulig å legge på en generell % - vis økning eller reduksjon.

Ved en inkurie ble derfor gebyrutviklingen for vann, avløp og feiing i økonomiplanen misvisende, hvor det ble presentert tekst/tabell med utgangspunkt i et eksempel – en bolig på 120 m2 uten vannmåler.

Gebyrutvikling/prognoser for vann og avløp vil for fire grupper gjennomsnittlige boliger være følgende gitt kommunedirektøren sitt opprinnelige budsjettforslag for 2025/økonomiplan 2025 - 2028:

			Mva 25/15%*	Mva 15%	Mva 15%	Mva 15%
Gebyrutvikling * /prognoser ** (vann + avløp):	**2023***	**2024***	**2025****	**2026****	**2027****	**2028****
Gj.sn. bolig: 168 m2	11 464	9 927	10 651	11 417	11 382	11 373
Gj.sn. bolig: 124 m2	8 462	8 466	8 736	9 289	9 206	9 147
Gj.sn. Småhus.: 108 m2	7 370	7 932	8 037	8 512	8 411	8 334
Gj.sn. Leilighet.: 70 m2	4 777	6 639	6 343	6 629	6 486	6 365

Mva sats endres fra 25% til 15% fra 01.05.2025. Gebyrer til kunde reduseres med 5,33% i 2025, 8% fra og med 2026.

Endret mva sats får ingen innvirkning på selvkostregnskapet, da mva behandling følger ordinært regelverk og ikke mva kompensasjonsordningen.

Det innarbeides derfor følgende i Økonomiplanen for 2025-2028:

1. Alle avgiftssatsene på vann, avløp og feiing reduseres med 10 % i 2025 i forhold til kommunedirektørens forslag.
   2. Det skal snarest i 2025 fremlegges sak om revisjon av Forskrift om Vann- og Avløpsgebyrer i tråd med vedtak i Formannskapet 25.april 2024.
   3. Investeringen som er gjort på Lilandsprosjektet på ca kr 35 millioner kroner skal ikke belastes selvkostregnskapet i Sortland før konsesjon for uttak fra Lilandsvannet foreligger og vannet er tatt i bruk for Sortland befolkning.

INNSPILL ADMINISTRATIVT:

Punkt 1:

En reduksjon i avgiftssatsene med 10% (vann 2,3 mill., avløp 1,6 mill., feiing 0,3 mill.) gir en samlet ubalanse i budsjett for 2025 på 4,2 mill. Tilsvarende vil gjelde hvert av de påfølgende årene i planperioden. Å rette opp denne ubalansen (dvs. å trekke ned driftsnivået tilsvarende) vil medføre visse konsekvenser både innenfor vann, avløp og feiing.

Konsekvenser, vann:

Sortland kommune har i dag ca. 430 felleskummer (vann, avløp) hvor det går både vannledninger og avløp i samme kum. *«Prosjekt drift 2025 – 2028: Nødvendig kartlegging og utskifting av armatur i vann/avløpskummer»* er sentralt i dette.

Opprinnelig budsjettforslag for 2025 – 2028 legger opp til en systematisk gjennomgang og nødvendig utskifting av armatur i VA-kummer. Kostnad er anslått til ca. 4,0 mill. hvert år i planperioden.
En reduksjon i avgiftssats med 10 % vil medføre at prosjektet må fordeles over flere år.

Konsekvenser, avløp:

«Prosjekt drift 2025 – 2028: Overgang fra kapittel 13 til kapittel 14 i forurensingsforskriften» står sentralt i det arbeidet som er satt i gang på avløpssiden.

Den 13.02.2024 fikk Sortland kommune fikk 13.02.2024 anmodning fra Statsforvalteren i Nordland om å søke utslippstillatelse for sanitært avløpsvann for Sortland tettbebyggelse i henhold til kap. 14 i forurensningsforskriften, ref. sak 23/110045.

Ved søknad om utslippstillatelse har Statsforvalteren gitt noen krav og anbefalinger som må vedlegges søknaden i form av dokumentasjon hvordan de planlagte utslippene vil påvirke resipienten samt gi oppdaterte opplysninger om tilstanden på avløpsnettet, lekkasjeprosent samt status på separering av avløp.

I forbindelse med dette arbeidet har vi nå satt i gang et omfattende prosjekt med kartlegging, analyser og målinger av avløpsnettet i tettbebyggelsen på Sortland. Det kan også nevnes at resipientundersøkelsen som også kreves av Statsforvalteren ikke er påbegynt, og midler for dette må settes av i perioden 2025-2027.

Opprinnelig budsjettforslag for 2025 – 2028 legger opp til løpende avløpsmålinger frem til 2028. Kostnad er estimert til 2,5 mill. hvert år i planperioden.
En reduksjon i avgiftssatser med 10 % vil medføre at prosjektet må fordeles over enda flere år.

Konsekvenser, feiing:

En reduksjon på 10% innenfor selvkostområdet feiing får ikke umiddelbart andre konsekvenser enn at det kan bli underskudd på området i 2025. Feiegebyrene må økes % - vis mer fra 2026.

Punkt 2 og 3:

Administrasjonen vil – ref tidligere innspill - følge opp vedtaket, og sikre at revisjonen av forskriften finner sted så snart som mulig i 2025 i egen sak.

Investering Lilandsvannet vil ikke belaste selvkostregnskapet før år 1 etter at anlegget er tatt i bruk. Selvkostregnskapet gjøres opp i henhold til selvkostforskriften (https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2019-12-11-1731).

Kommunedirektøren fremlegger sak på hvordan investeringen behandles i kommunens regnskaper frem til den eventuelt kan belastes selvkostregnskapet igjen.

Demning Storvatnet
Ny demning i Storvatnet ferdig prosjekteres slik at det er klart for gjennomføring av anbudskonkurranse. Det skal utarbeides et kvalitetssikret, oppdatert budsjett/kostnadsoverslag for bygging av ny demning basert på ferdig prosjektering som skal fremlegges for Formannskapet i løpet av 1.halvår 2025.

Beslutning om gjennomføring av anbudskonkurranse skal behandles av Formannskapet. Endelig beslutning om bygging av demning skal gjøres av Kommunestyret etter at anbudskonkurranse er gjennomført og finansiering er innarbeidet og vedtatt i

Økonomiplanen for 2026-2029. Det forutsettes at konsesjonsforholdene med NVE for både Storvatnet og Lilandsvatnet er avklart før bygging av ny demning i Storvatnet foretas. Avsatte forslåtte midler i økonomiplanen fra kommunedirektøren for 2025-2028 for Storvatnet opprettholdes.

Vi står i dag med et nedtappet Storvatn som eneste vannkilde for store deler av kommunen, og dette uten at det foreligger tilfredsstillende og godkjente beredskapsplaner for vannforsyning i Sortland. Med de mange uavklarte spørsmålene som er i forhold til NVE, vil det ikke være forsvarlig nå å skrinlegge planene om å bygge ny demning i Storvatnet.

Det vil ikke være aktuelt å gjennomføre bygging av ny demning i Storvatnet før konsesjonssøknadene for både Storvatnet og Lilandsvatnet er avklart eller ferdig behandlet av NVE. Dette fordi vi trenger full oversikt over hvilke krav NVE setter for å kunne gi konsesjon.

Eksempelvis vil det kunne komme krav fra NVE som krever reforhandling av avtaler med Holmøy i forhold til stikkledning og renseanlegg som vi ikke kan forskuttere utfallet av. Det kan også komme krav i forhold til Storvatnet som vi ikke har kjennskap til nå.

Det søkes å gjenbruke betong fra Norturabygget/andre bygninger i Sortland kommune ved oppbygging av demningen.

INNSPILL ADMINISTRATIVT:

Prosjektering vil ha oppstart i 2025.
Administrasjonen vil gi en faglig vurdering av effekter tiltaket gir, for eksempel forsyningssikkerhet, renere drikkevann, flom, mengde etc.

Avgiftsfinansierte investeringer (selvkost) Det legges inn følgende tiltak i tråd med vedtatt hovedplan for avløp og vannmiljø og vedtak i kommunestyret 14.12.2023:

Beskrivelse tiltak	2 025	2 026	2 027
Pumpestasjon Strandskog	3 450 000		
Pumpeledning Strandskog - Myrland	4 500 000		
Pumpeledning Sørhamna - Strandskog	1 650 000		
Sortland sentrum renseanlegg, utslippsledning		7 650 000	14 150 000
Pumpestasjon Sjøgata		4 100 000	
Pumpeledning Strandgata-nordre Frydenlund		3 600 000	
Ledning Vesterålsgata - Nordre Frydenlund		1 200 000	
Ny pumpestasjon torget			5 900 000
Pumpestasjons Havnegate	1 250 000	2 600 000	
Avskjæring Havnegata - Kystvakta	6 500 000		

Ny pumpestasjon kystvakta		4 200 000	
Pumpeledning Kystvakta Selnes		2 500 000	4 650 000
Pumpestasjon strand sentrum	3 300 000		
Avskjæring utslipp strand sentrum til renseanlegg	2 950 000		
Sum:	**23 600 000**	**25 850 000**	**24 700 000**

Økningen i låneopptak for planperioden økes i henhold til dette og at pkt 5 i innstillingen - økes i tråd med dette.

Det forutsettes videre at pågående prosjekt med Myrland renseanlegg, utslippsledning, og avskjæring Myrland til renseanlegg ferdigstilles i.h.t vedtatt hovedplan. Om nødvendig leies inn ekstern kapasitet på prosjektledelse for å få gjennomført tiltakene.

Det skal fremlegges tidlig i 2025 sak for Formannskapet med orientering om status i arbeidet med å realisere hovedplanen og fremdrift Myrland.

INNSPILL ADMINISTRATIVT:

Investeringene nevnt ovenfor er tidligere stilt i bero på bakgrunn av kartlegging av avløpssituasjonen, og søknad til Statsforvalter. Prosjekteringen av prosjektene må ses i sammenheng med hverandre og rensekravene som vil komme. Viser ellers til kommentarene lengre opp i dokumentet angående avløpsgebyrer.

Økonomiske konsekvenser for økonomiplan for 2025 – 2028 gir følgende (foreløpige) beregninger som det ikke ligger inndekning for i gjeldende budsjett og økonomiplan:

- Låneopptak må økes: 74,1 MNOK samlet for 2025 – 2027. Anslag renter og avdrag: 2,2 MNOK. 2025, 4,1 MNOK. 2026, 5,5 MNOK. 2027, 5,4 MNOK. 2028.
- Avløpsgebyrene må økes ytterligere fra og med 2025. Nye beregninger må gjøres.
- Formalskjema økonomiplan må omarbeides og vedtas av kommunestyret på nytt.
- Gjennomføringstakt: tidligere vedtatte prosjekter kan måtte settes på vent.

Lånerammen oppjusteres med 1.1 millioner kr og følgende innarbeides i investeringsbudsjettet.

Veifres 0,8 mnok
Kyststi 0,3 mnok

INNSPILL ADMINISTRATIVT:

Hvis Kyststi ikke skal ligge på kommunal grunn kan dette ikke inngå i lånerammen. Dette må i neste budsjettregulering reguleres inn i drift.

Punkt 13 i innstillingen endres fra 1,4 til 1.15 mil.

DEL II

Felles verbalforslag fra H, FRP, SP, INP, MDG, Rødt, AP, SV, V

1. **Sigerfjordveien**
   Opprusting av Sigerfjordveien fra Hagen til fylkesgrensa
   Veistrekningen fra Hagen østover til kryss med riksvei 85 v/fylkesgrensen er i svært dårlig forfatning. Ved stengninger i Sigerfjordtunnelen ledes trafikken gjennom Sigerfjord, som er Vesterålens eneste avlastingsvei for direkte trafikk inn og ut av regionen.
   For å ivareta samfunnssikkerheten og sikre opprettholdelse av samfunnskritiske funksjoner, er det nødvendig at veien holder en standard som gjør den egnet som avlastningsvei.
   Effektiv forvaltning av kritisk veiinfrastruktur krever samarbeid mellom statlige, kommunale og fylkeskommunale myndigheter. Fylkeskommunen samarbeider ofte med Statens vegvesen om planlegging og gjennomføring av prosjekt for å sikre en helhetlig og effektiv forvaltning av veiinfrastrukturen.
   Derfor søkes opprustingen finansiert gjennom et samarbeid mellom Sortland kommune, de øvrige Vesterålskommunene, Statsforvalteren i Nordland, Nordland Fylkeskommune og Statens vegvesen.

2. **Interkommunalt samarbeid**

   Verbalforslag 1: Styrking av regional beredskap for kommuner i Vesterålen med flere.
   For å sikre en trygg hverdag i vår region må hensynet til samfunnssikkerhet og beredskap vektlegges i kommunenes styringsdokumenter, arealplaner og oppdaterte beredskapsplaner.
   Klimaendringer vil utfordre vår evne til å opprettholde kritisk infrastruktur, kriseberedskap og andre samfunnskritiske funksjoner. I verste fall kan vi i kortere, eller lengre tidsrom miste evnen til å opprettholde samfunnskritiske funksjoner. Utfallet kan bli fatalt for mange.
   Med dette bakteppet bør vi utforske om vi, sammen med våre nabokommuner, har et uforløst potensial når det gjelder totalberedskap. Vi ønsker derfor at:
   - Sortland kommune tar initiativ til regionalt samarbeid for å styrke totalberedskapen i regionen.
   - Et første steg kan være en beredskapskonferanse for kommunene i Vesterålen med flere.
   - Kommunedirektøren bes forberede en drøftingssak med kostnadsoverslag for realisering av tilbygg på brannstasjonen for Sivilforsvaret sitt utstyr og aktiviteter. Det bør også drøftes muligheten for at dette kan bli et felles lager/depot for Sivilforsvaret sine aktiviteter i hele regionen.

   Verbalforslag 2: Interkommunalt plankontor
   Sortland kommune tar initiativ til å opprette et felles interkommunalt plankontor for Vesterålen med flere. Kommunedirektøren bes utforske muligheten for skjønnsmidler fra blant annet Statsforvalteren i Nordland. Det kan også være aktuelt å søke faglig bistand fra Statsforvalteren i Nordland slik at prosessen kan påbegynnes så snart som mulig.

Kommunedirektøren bes forberede en drøftingssak og presentasjon for eventuelle samarbeidsmodeller i henhold til kommunelovens bestemmelser. Kommunedirektøren står fritt til å innhente synspunkter fra eksterne ressurspersoner med erfaring fra opprettelse av tilsvarende interkommunale samarbeid. Dette kan være som del av saksforberedelsen, eller til presentasjon i politisk møte.

3. **Sortlandshjelpa UNG**
   Kommunestyret går inn for å sikre videreføring av Sortlandshjelpa Ung. Det søkes eksterne prosjektmidler for videreføring av stillinger som det fins muligheter for. Det gjelder også stillingen som skoleLOS. Dersom videreføring ikke lar seg gjennomføre gjennom tilførsel av prosjektmidler eller innafor eget budsjett, fremmes det raskt sak til politisk behandling.

4. **Opprettelse av 6-7 avlastningsplasser i Lamarktunet**
   For å avlaste pårørende til hjemmeboende med demensomsorg er det behov for å øke tilbudet om flere avlastningsplasser. Tiltaket vil gjøre at man utsetter behov for langtidsplass. det foreslås å utnytte tilgjengelige lokaler i Lamarktunet hvor hjemmetjenesten har lokaler i dag. Bygget trenger lett oppgradering/ombygging. Ved å utnytte Lamarktunet vil man utsette behov for byggetrinn 2 og 3 i nytt sykehjem, samt unngå leieutgifter i annet bygg. En vil i stor grad legge til rette for å ivareta utskrivningsklare pasienter i egen kommune.

5. **Maurnes basseng**
   Maurnesbassenget: Det utredes mulighet for økt bruk og tilgjengelighet av Maurnesbassenget ut over skoletilbudet. I dette ligger å vurdere ulike konsept for drift og/eller utleie av bassenget mot betaling. Dette gjennomføres innen 1.kvartal 2025 og kan eventuelt vurderes satt i verk fra høsten 2025. Det åpner også for eventuelt økt tilskudd til drift med særlig innretning i en oppstartsperiode. Det bør også undersøkes om det kan være mulighet for å søke om eksterne tilskudd kopla til helse-, opplærings- eller andre formål.

6. **Involvering med tillitsvalgte**
   Budsjettforslaget inneholder muligheter for kutt som kan føre til nedbemanning. Sortland kommunestyre forutsetter at tillitsvalgte blir involvert i prosessen så tidlig som mulig, ved strukturelle endringer. Dette i henhold til Hovedavtalens bestemmelser.

7. **Vurdering av Sortland barneskole**
   Nå har vi nettopp opplevd en tragisk hendelse med brann i deler av skolen. Dette tilsier at situasjonen for Sortland Barneskole foreløpig er uavklart.
   1. Sortland kommunestyre ber kommunedirektør gjøre grundige vurderinger av Sortland barneskole sin tilstand som legges fram for formannskapet så snart det er mulig.
   2. Sortland kommunestyre ber kommunedirektør legge fram sak om vurdering av skolesituasjonen i Sortland sentrum etter at vurdering og tilstand av Sortland barneskole er gjennomført.

8. **Ny beregning av vann- avløpsgebyr etter regjeringens forslag om redusert moms på vann og avløp**
   Regjeringen har foreslått redusert moms på vann- og avløpsgebyrene. Dette tilsvarer i snitt 1500 kr i året per husholdning.
   1. Kommunestyret ber kommunedirektør legge fram nytt gebyrregulativ i henhold til dette.
   2. Kommunestyret ber kommunedirektør gjennomføre ny gjennomgang av selvkostregnskapet som følge av redusert moms på vann- og avløpsinvestering

9. **Kollektivtrafikken i Sortland som regionsenter**
   Kommunestyret ber kommunedirektøren gå i dialog med Nordland fylkeskommune for avklaring om framtidig løsning for handtering av kollektivtrafikken i Sortland som regionsenter.

DEL III

VERBALFORSLAG

Verbalforslag fra Høyre, FrP, SP og INP

1. Stadfestelse av vedtak i Økonomiplanen for 2024-2027
Alle vedtakene i budsjett- og økonomiplanen for 2024-2027 vedtatt i kommunestyret 14.desember 2023 gjelder fortsatt. Vedtakene forutsettes fulgt opp hvis ikke senere politiske vedtak endrer eller opphever de enkelte vedtakene.

2. Flere- fornøyde- innbyggere
Sortland har et mål om å øke antall innbyggere i perioden frem til 2050.
Kommunedirektøren bes fremme en drøftingssak under samfunnsutvikling som bidrar med konkrete tiltak for å få flere og mer fornøyde sortlendinger.
Et eksempel på tiltak kan være tilflytterkontor, jf. at det i Hadsel snart åpnes et tilflytterkontor som er støttet av fylkeskommunale midler. Sortland kommune bør se på vedtatte mål i regional planstrategi og søke prosjekter innenfor kategorien, "Nordland har livskraftige og inkluderende lokalsamfunn der folk vil bo."

3. Fra utenforskap til felleskap
Tallene for 2023 viser at i Sortland Kommune er det 23,3 % av befolkninga mellom 20-66 år definert å være kategorien utenforskap, noe som betyr at man ikke er i jobb eller under utdanning. Dette er en stor menneskelig og økonomisk kostnad, ikke bare for den enkelte, men også for oss som samfunn. Å redusere utenforskapet må være ett av våre absolutte hovedmål framover.

Administrasjonen bes om å fremlegge en redegjørelse for årsaker og beskrivelse av tiltak som gjøres i dag. Det bes videre om en vurdering av forbedringer av gjeldende tiltak og mulige forslag til nye tiltak. Det vurderes særskilt hvordan de ulike tiltakene er samordnet, spesielt opp mot oppfølgingen av hvert enkelt individ.

Økning i antall ansettelser av personer med funksjonsnedsettelse og utenforskap;
• Sortland kommune skal ha som målsetning å inkludere flere. Kommunen skal ha en positiv utvikling i antall ansettelser av personer med funksjonsnedsettelse og/eller fravær fra arbeid, utdanning eller opplæring i sin virksomhet.
• Sortland kommune skal i samarbeid med NAV og vekstbedriftene øke sin andel av tiltaksdeltakere på midlertidig lønnstilskudd og arbeidsmarkedstiltak.

4. Mer kultur i Sortland
Kulturfabrikken KF har nettopp feiret 10 års jubileum. Det har vært 10 års vellykket etablering i Sortland. Vår storstue har fått positiv omtale for sitt unike innhold, sin gode måte å drifte på og et omfattende tilbud for store, små, unge og eldre. Vi kan absolutt være stolte av Kulturfabrikken.

Sortland kommune har ikke prioritert å øke overføringen til Kulturfabrikken, og de har i liten grad fått tilført ekstra tilskudd i løpet av de 10 årene. De har vist stor evne til nøkternhet i deres drift av Kulturfabrikken. Det er viktig at vi lytter til styret i Kulturfabrikken og tilfører det de ber om.

Styret i det kommunale foretaket har oversendt budsjettforslaget til kommunestyret for godkjenning av en rammeoverføring på kr 26 060 000. De ber kommunestyret om ekstra rammetilskudd på kr 140 000 knyttet til følgende tiltak:
Helårsdrift dirigentressurs demenskor: kr 70 000,-
Tilskudd nærmiljøanlegg: kr 70 000,-. Videre til Gerdas hus som vil kunne understøtte formålet om flere kulturarena og skaper mest mulig tilbake for hver offentlig krone som brukes. Kulturfabrikken ber kommunestyret om at man viderefører støtten for tilrettelegging for Campus Sortland jfr. støtten gitt i 2024.

Sortland kommune vil gjennom budsjett- og økonomiplan bevilge følgende til mer kultur:

1. Rammeoverføring på kr 26 060 000.
2. Ekstra rammetilskudd på kr 140 000 til dirigentressurs demenskor: kr 70 000,-
Og nærmiljøanlegg: kr 70 000.
3. Kr 200 000 til Gerdas Hus for å realisere mer kultur og flere kulturarenaer og Campus Sortland.

5. Utredning svømmehall og dagens Idrettshall.
Dagens svømmehall er over 50 år og lever på «lånt tid». Det bes om en utredning av alternativene bygging av ny svømmehall kontra rehabilitering av dagens. Private aktører inviteres til å vise sin interesse. Det skal utredes mulighetene for bruk av dagens svømmehall hvis det bygges ny. I utredninga skal det inngå også vurdering av fremtidig bruk av dagens idrettshall. Det skal vurderes om behovene for basishall/TURNHALL bør løses ved fremtidig nybygg i tilknytning til ny flerbrukshall, ved ombygning av dagens svømmehall eller ved tilpasning/ombygning av dagens idrettshall.

6. Langsiktige tiltak for økte inntekter og reduserte kostnader i kommunen
Kommunens økonomiske drift er svært utfordrende, og disposisjonsfondet er tappet. Det bes om at administrasjonen foretar en utredning av ulike langsiktige tiltak for å øke inntektene og redusere kostnadene i kommunen. Eksempler på tiltak kan være regionalt samarbeid, samarbeid med private/frivilligheten, effektivitetstiltak og konkurranseutsetting. KOSTRA- tallene og kommunebarometeret bør inngå som en del av virksomhetsstyringen og måltall for økonomi og kvalitet settes ut fra dette.
Kommunestyret ber kommunedirektøren om å fremlegge en sak med forslag til gjennomføring av anbudskonkurranse for offentlig tjenestepensjon. Formålet er å redusere kommunens løpende kostnader til pensjon. Sikre en mer effektiv bruk av kommunens ressurser og vurdere muligheter for å frigjøre kapital til andre prioriterte formål i kommunen. En eventuell ny avtale skal ikke ha dårligere betingelser for de ansatte i kommunen.

7. Mineralutvinning
Den er stor, økende etterspørsel etter mineraler i verden. Med den økende sikkerhetspolitiske usikkerhet vil tilgang til mineraler for Norge og våre samarbeidspartnere bli enda viktigere. Det bes derfor om at administrasjonen tar initiativ til en mineralstrategi for Sortland og eller Vesterålen basert på Mineralstrategi for Nord-Norge som er utarbeidet av fylkeskommunene i Nord Norge, Norges geologiske undersøkelse (NGU),kartlegginger over kjente og potensielle mineralressurser i Sortland kommune og Vesterålen. Offentlige aktører som for eksempel Nordland Fylkeskommune, Vesterålsrådet, private aktører i næringa og grunneiere kan inviteres inn i arbeidet.

8. Hardbrukshus
Kommunedirektøren bes om å undersøke om finansieringsmuligheter (bl.a. Husbank) samt om private omsorgsaktører kan levere denne tjenesten.

9. Diverse teknisk
• Avløpsituasjonen i Sigerfjord er prekær i forhold til ny boligbygging. Dette gjelder stort sett hele området fra Hagen til Kjerringnes. Det bør utredes hva som bør gjøres for å tilrettelegge for boligbygging.
• Gang/sykkelsti mellom Sigerfjordskole og Langbakkveien ligger i budsjettet for 2025. Neste etappe, fra Langbakkveien til Kjerringneselva innarbeides i økonomiplanen fra 2026.
• Sigerfjordveien er eneste fastlands -beredskapsvei for hele Vesterålen dersom det skulle bli stans i Sigerfjordtunellen. Veien eies av Sortland kommune og kommunen bes ta kontakt med Statens Vegvesen for å undersøke muligheter for driftstilskudd/annet for å sette veien i stand til å kunne fungere som beredskapsvei.

DEL IV

Verbalforslag 1 fra INP

Noe av det viktigste vi kan tilby småbarnsfamilier er barnehageplass. Idag er det ventelister i Sortland, samtidig som inntak bare skjer to ganger i året. Dette gjør at foreldre som vil tilbake i arbeid igjen må være hjemmeværende lenger enn planlagt. Manglende barnehageplasser forverrer også rekrutteringssituasjonen i bedrifter i hele kommunen. Kommunestyret ber kommunedirektør planlegge for en liten kontinuerlig overdekning innen barnehagesektoren samt omarbeiding av inntaksregler, slik at Sortland Kommune kan tilby barnehageplasser "på dagen" til sine innbyggere. Dette fases inn i driften så snart som mulig.

Verbalforslag 2 fra INP

Sortland kommune har lenge hatt utfordringer med saksbehandlingstider på teknisk avdeling, til stor ulempe for både bedrifter og private i kommunen. Dette er noe som må løses så raskt som mulig. Kommunestyret ber kommunedirektør legge fram forslag på hvordan vi kan jobbe inn dette etterslepet i løpet av 2025, og samtidig organisere teknisk avdeling på en slik måte at et slikt etterslep ikke dannes på nytt. Det bes også om at kommunedirektør vurderer å innføre serviceerklæringer og garantier for rask saksbehandling i kommunen.